

Het doorbreken van de vicieuze cirkel van handicap en armoede: Evaluatie van geïntegreerde ondersteuning van kinderen met een beperking door vier oudergroepen

Groepen 94–97 | Geïntegreerde ondersteuning op het gebied van gezondheid, revalidatie en bestaanszekerheid

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Methodologie en data-analyse	4
Armoede en handicap– de vicieuze cirkel	4
Impact van het project op kinderen met een beperking	5
Impact van het project op gezinnen en ouders/verzorgers	5
Gezondheid en economische weerbaarheid	5
Verschil tussen ouders/verzorgers van kinderen met en zonder beperking	6
Verschil tussen gemengde groepen en groepen met alleen ouders/verzorgers van kind met een beperking	7
Wat deelnemers het meest waardeerden aan het project	8
Zorgen over het einde van het project	8
Aanbevelingen voor toekomstige programma's	9
Belangrijkste les uit de evaluatie	10
Toelichting op de evaluatie	10
Conclusie	11
Contactgegevens	12

Samenvatting

Deze evaluatie betreft de evaluatie van een geldtransfer project1. Dit project is een gezamenlijk initiatief van 100Weeks, Stichting Enablement en Katalemwa Cheshire Home (KCH). Deze samenwerking zorgt voor geïntegreerde ondersteuning aan gezinnen van kinderen met een beperking. 100Weeks verstrekt gedurende 100 weken wekelijkse cashtransfers. Stichting Enablement financiert revalidatie en ondersteuning gerelateerd aan de beperking. KCH voert het programma uit en verzorgt coaching, groepsbegeleiding en voortdurende follow-up. Deze aanpak, verbetert het welzijn van de kinderen, en versterkt de veerkracht van de gezinnen, door geïntegreerde ondersteuning m.b.t. revalidatie en economische zelfredzaamheid.

Deze evaluatie combineert de uitkomsten van de groepen 94 t/m 97 en is gebaseerd op verhalen van deelnemers, veldobservaties en een analyse van de beschikbare informatie per deelnemer. De belangrijkste uitkomst van de evaluatie is dat het project het welzijn en de inclusie van kinderen met een

beperking heeft verbeterd door de gezinnen die voor hen zorgen weerbaarder te maken. Het project verhoogde niet alleen het inkomen. Ouders/verzorgers leerden o.a. hoe zij hun kind beter konden voeden, positioneren en oefeningen konden doen, kregen toegang tot medicatie en revalidatie, konden schoolgeld betalen, voedsel kopen, hun huis verbeteren en hun isolement verminderen. De evaluatie laat zien dat economische ondersteuning het meeste verschil maakte wanneer gezinnen daarnaast ook ondersteuning kregen op het gebied van gezondheid, revalidatie en lotgenotencontact.

Tegelijkertijd laat de evaluatie zien dat gezinnen die zorgen voor kinderen met een beperking kwetsbaarder blijven voor armoede. Een beperking brengt extra kosten met zich mee, waaronder medicatie, revalidatie, vervoer, speciale voeding, schoolkosten en hulpmiddelen. De zorg vermindert daarnaast de tijd die beschikbaar is om inkomen te verdienen. Hierdoor boeken deze gezinnen vaak langzamer vooruitgang richting economische veerkracht dan vrouwen zonder zorgtaken.

Belangrijkste resultaten in één oogopslag

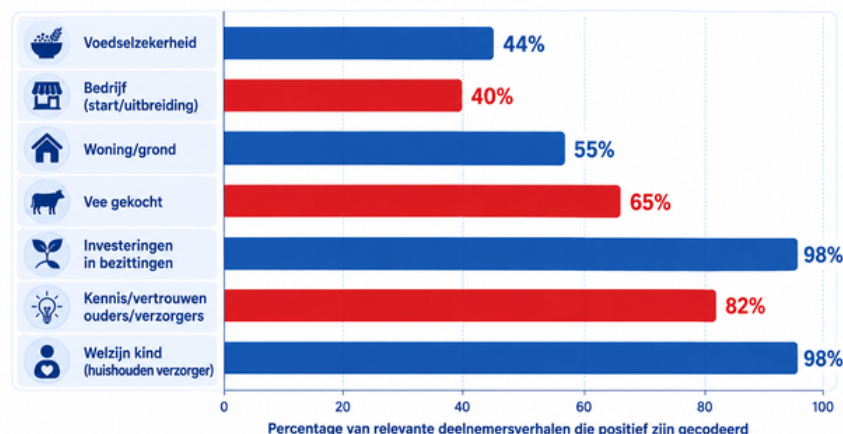
(gebaseerd op de verhalen van deelnemers)

Indicator	Deelnemers met bruikbare informatie	Aantal deelnemers	Percentage
Welzijn kind verbeterd	50	51	98%
Kennis/vertrouwen ouders/verzorgers verbeterd	42	51	82%
Investerings in bezittingen	61	62	98%
Vee gekocht	40	62	65%
Woning/grond verbeterd	34	62	55%
Bedrijf gestart/uitgebreid	25	62	40%
Voedselzekerheid verbeterd	27	62	44%

Noot: Dit zijn beschrijvende statistieken op basis van een conservatieve codering van de verhalen van deelnemers. Als een uitkomst niet expliciet werd genoemd, is deze niet meegeteld.

BELANGRIJKSTE GECODEERDE INDICATOREN OVER GROEPEN 94-97

Methodologie en data-analyse

De evaluatie gebruikt kwalitatieve interviewgegevens van vier groepen: twee groepen (gemengde groepen) met ouders/verzorgers van kinderen met en zonder een beperking, arme vrouwen en vrouwen met een handicap (groepen 94 en 95) en twee groepen met alleen ouders/verzorgers van kinderen met een beperking (groepen 96 en 97). Elk verhaal van een ouder/verzorgers is geanalyseerd aan de hand van een vaste set uitkomstindicatoren. Daarbij is bewust conservatief gecodeerd: een uitkomst is alleen meegenomen wanneer deze duidelijk uit de beschikbare informatie naar voren kwam.

OVERZICHT VAN GROEPEN EN DEELNEMERSVERHALEN

Groep	Type groep	Deelnemers	Belangrijkste deelnemersprofiel
94	Gemengde groep	15	Vrouwen met/zonder beperking, ouders/verzorgers van kind met/zonder beperking
95	Gemengde groep	17	Vrouwen met/zonder beperking, ouders/verzorgers van kind met/zonder beperking
96	Alleen ouders/verzorgers van kind met een beperking	15	Ouders/verzorgers van kinderen met een beperking
97	Alleen ouders/verzorgers van kind met een beperking	15	Ouders/verzorgers van kinderen met een beperking
Totaal		62	51 huishoudens met kinderen met/zonder beperking; 11 vrouwen zonder kinderen met een beperking

Methodologische noot: de aantallen moeten worden gelezen als beschrijvende frequenties, niet als statistisch representatieve resultaten. De waarde ligt in het feit dat ze laten zien hoe consistent dezelfde thema's naar voren kwamen in verschillende groepen.

Armoede en handicap - een vicieuze cirkel

De bevindingen weerspiegelen sterk de vicieuze cirkel van handicap en armoede. De zorg voor een kind met een beperking verhoogt de uitgaven van het huishouden en vermindert tegelijkertijd de tijd die ouders/verzorgers hebben om inkomen te verdienen. Armoede beperkt vervolgens de toegang tot medicatie, voeding, revalidatie en onderwijs. Hierdoor neemt het risico dat kinderen met een beperking geïsoleerd raken, ondervoed zijn of niet naar school gaan toe. Het project hielp deze cirkel te doorbreken door vijf vormen van ondersteuning te combineren: gezondheid en medicatie, revalidatie, training van ouders/verzorgers, lotgenotensteun en het vergroten van de economische weerbaarheid. De sterkste resultaten waren zichtbaar wanneer deze elementen elkaar versterkten.

 Stap	 Wat dit betekent	 Waarom dit belangrijk is
1 Een beperking brengt extra kosten en zorgtaken met zich mee	De zorg voor een kind met een beperking vraagt meer tijd, energie en middelen.	 Gezinnen staan voortdurend onder financiële en tijdsdruk.
2 Gezinnen hebben minder tijd en geld om te verdienen, sparen en investeren	Zorgtaken beperken de mogelijkheid om te werken, inkomen op te bouwen en bezittingen te vormen.	 Huishoudens blijven gevangen in lage inkomens en beperkte kansen.
3 Armoede beperkt voedsel, medicatie, revalidatie en toegang tot school	Basisbehoeften en essentiële diensten zijn onbetaalbaar of moeilijk bereikbaar.	 Kinderen missen gezondheid, onderwijs en kansen om zich te ontwikkelen.
4 Integrale ondersteuning: gezondheid + revalidatie + training ouders/verzorgers + lotgenotensteun + bestaanszekerheid	Een brede aanpak richt zich tegelijk op gezondheid, vaardigheden, relaties en inkomen.	 Gezinnen krijgen de middelen, steun en kansen die nodig zijn om zich te ontwikkelen.
5 Beter welzijn kind + sterkere ouders/verzorgers + veerkrachtigere huishoudens	Wanneer gezinnen integraal worden ondersteund, profiteert iedereen.	 Sterkere gezinnen nu, veerkrachtigere gemeenschappen in de toekomst.

Impact van het project op kinderen met een beperking

Belangrijkste resultaat: 50 van de 51 huishoudens van ouders met kinderen (98%) beschreven verbeteringen in de gezondheid, revalidatie of inclusie van het kind.

De impact van het project was het grootst bij kinderen met een beperking. Kinderen die bij de start van het project verborgen werden gehouden, geïsoleerd of ondervoed waren, niet konden zitten of lopen, of niet naar school gingen, werden beschreven als gezonder, beter gevoed, mobieler en meer betrokken bij hun omgeving.

“Vroeger hield ik mijn kind verborgen. Nu speelt mijn kind met andere kinderen.” — Opmerking van een ouder/verzorger

 Impact op	 Voorbeelden uit de evaluatie
 Gezondheid	Minder aanvallen, toegang tot medicatie, minder ziekenhuisopnames, betere slaap en verbeterde voeding.
 Revalidatie en mobiliteit	Kinderen leerden zitten, staan, kruipen, lopen of gebruikmaken van CP-stoelen, sta-frames, orthopedische schoenen en rolstoelen.
 Voeding	Ouders/verzorgers leerden voedingstechnieken; kinderen kregen pap, melk, betere maaltijden en voedingsondersteuning.
 Onderwijs en inclusie	Meer kinderen gingen naar school of de 'kinderopvang'; kinderen die verborgen werden gehouden kwamen vaker buiten en speelden met anderen.
 Waardigheid en zichtbaarheid	Ouders schaamden zich minder, burens accepteerden hen meer en kinderen werden zichtbaarder in de gemeenschap.

Impact van het project op gezinnen en ouders/verzorgers

Belangrijkste resultaat: De kennis en het vertrouwen, van ouders/verzorgers, in hun eigen kunne, verbeterde in 42 van de 51 huishoudens (82%). Ouders/verzorgers gaven herhaaldelijk aan dat zij vóór het project niet wisten wat zij moesten doen. Via het project leerden zij hoe zij hun kind konden voeden, oefeningen konden doen, toegang tot medicatie konden krijgen, de hygiëne konden verbeteren en ondersteuning konden zoeken. Dit gaf hen vertrouwen en hoop.

“Vroeger wist ik niet wat ik moest doen. Nu weet ik hoe ik voor mijn kind kan zorgen.” — Opmerking van een ouder/verzorger.

De groepsbijeenkomsten verminderden het isolement en boden ouders/verzorgers een plek om ervaringen te delen met mensen die hen begrepen. In groep 97 ontstond een bijzonder sterke band: na het overlijden van enkele kinderen steunden de leden elkaar bij hun rouwverwerking.

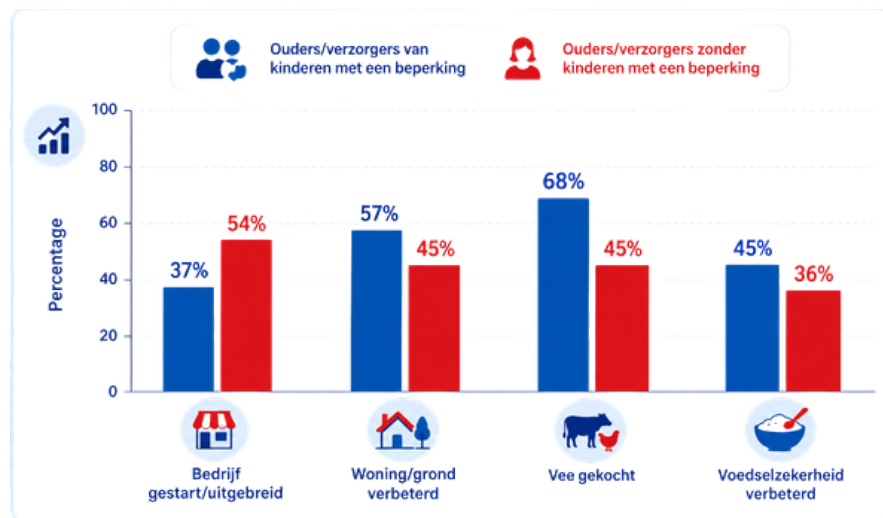
Gezondheid en economische weerbaarheid

 Uitkomst	 Aantal (van 62)	 Percentage	 Interpretatie
 Investeren in bezittingen	61/62	98%	Bijna alle actieve deelnemers investeerden in vee, grond, woning of bedrijf.
 Investeren in vee	40/62	65%	Vee werd vaak gebruikt als strategie voor veerkracht: voor voedsel, melk of noodinkomen.
 Investeren in woning/grond	34/62	55%	Verbetering van de woning was een belangrijke prioriteit omdat dit huur verminderde en stabiliteit gaf.
 Eigen bedrijf gestart/uitgebreid	25/62	40%	Bedrijfsontwikkeling vond plaats, maar verliep langzamer onder ouder/verzorger.
 Investeren in voedselzekerheid	27/62	44%	Veel gezinnen rapporteerden een overgang van één maaltijd naar drie maaltijden per dag.

Verschil tussen ouders/verzorgers van kinderen met en zonder beperking

Belangrijkste resultaat: Ouders/verzorgers en andere vrouwen gingen er economisch op vooruit, maar de route daarnaartoe verschilde. Ouders/verzorgers van kinderen met een beperking gebruikten de financiële ondersteuning vaker eerst voor de gezondheid en zorg van hun kind, voedsel, schulden, schoolkosten en huisvesting. Vrouwen zonder de extra zorg voor een kind met een beperking konden eerder investeren in het starten of uitbreiden van een eigen bedrijf.

Economische vooruitgang moet worden gezien in samenhang met het welzijn van het kind en het gezin. Veel gezinnen gebruikten de financiële ruimte die ontstond eerst om schulden af te betalen en in basisbehoeften te voorzien, voordat zij konden investeren in het starten of uitbreiden van een bedrijf. Bij ouders/verzorgers van kinderen met een beperking ging het geld bijvoorbeeld naar voedsel, medicatie, melk, schoolspullen, vervoer, beddengoed en het verbeteren van de woning.

De tabel laat zien dat beide groepen economisch vooruitgingen, maar op verschillende manieren: ouders/verzorgers investeerden vaker in vee, woning en voedselzekerheid, terwijl andere vrouwen vaker een bedrijf startten of uitbreidden.

Thema	Ouders/verzorgers van kinderen met een beperking	Ouders/verzorgers zonder kinderen met een beperking
Belangrijkste zorgen binnen het gezin	Medicatie, revalidatie, voeding, vervoer en de tijd die nodig is voor de zorg voor het kind.	Armoede binnen het huishouden en de behoefte aan voldoende inkomen, zonder de extra kosten voor de zorg voor een kind met een beperking.
Waar wordt geld aan besteed	Voedsel, zorg en gezondheid van het kind, schoolkosten, schulden en huisvesting, voordat er ruimte ontstaat voor verdere economische investeringen.	Bedrijf, huisvesting, bezittingen en andere behoeften van het huishouden.
Starten of uitbreiden van een bedrijf	19 van 51 huishoudens (37%) startten of breidden een bedrijf uit.	6 van 11 vrouwen (55%) startten of breidden een bedrijf uit.
Risico op economische terugval	Groter door terugkerende en onverwachte kosten voor de gezondheid en zorg van het kind, die de financiële ruimte van het huishouden kunnen beperken.	Ook aanwezig, maar zonder de terugkerende kosten die samenhangen met de zorg voor een kind met een beperking.
Betekenis voor de ondersteuning	Vraagt om een bredere aanpak waarin economische ondersteuning wordt gecombineerd met ondersteuning van het kind en gezin.	Economische ondersteuning kan zich meer direct richten op sparen, inkomen en het versterken van bestaanszekerheid.

Verschil tussen de gemengde groepen en groepen met alleen ouders/verzorgers van kind met een beperking

De vergelijking tussen de gemengde groepen (94 en 95) en de groepen met alleen ouders/verzorgers van kinderen met een beperking (96 en 97) is belangrijk. Gemengde groepen focusten meer op economische resultaten en empowerment. Groepen met alleen ouders/verzorgers van kinderen met een beperking focusten vooral op het welzijn van het kind, revalidatie, leren van elkaar en emotionele ondersteuning.

VERGELIJKING VAN GROEPSTYPES EN UITKOMSTEN

Thema	Gemengde groepen	Groepen met alleen ouders/verzorgers van kinderen met een beperking
 Belangrijkste focus	Bestaanszekerheid, geletterdheid, empowerment van vrouwen en inclusie.	Welzijn van het kind, revalidatie, dagelijkse zorg en lotgenotensteun.
 Verbetering in het welzijn van het kind⁴	 20 van de 21 (95%) gezinnen met een kind met een beperking, werden verbeteringen in het welzijn van het kind genoemd.	 30 van de 30 (100%) gezinnen, werden verbeteringen in het welzijn van het kind genoemd.
 Bedrijf gestart of uitgebreid	 15 van de 32 (47%) deelnemers.	 10 van de 30 (33%) deelnemers.
 Betekenis van de groep voor deelnemers	Sparen, vaardigheden ontwikkelen, vriendschap, kennis over rechten en ideeën voor het versterken van bestaanszekerheid.	Lotgenotensteun, kennis over de zorg voor het kind, steun bij rouw en sociale inclusie.
 Wat laat de vergelijking zien?	De gemengde groepen lijken meer mogelijkheden te bieden voor bredere sociale inclusie en economische ontwikkeling.	De groepen met alleen ouders/verzorgers lijken meer ruimte te bieden voor onderlinge steun en het delen van kennis en ervaringen rond de zorg voor een kind met een beperking.

Wat deelnemers het meest waardeerden aan het project

Over alle groepen heen waardeerden deelnemers veel meer dan alleen de financiële steun. Ze zagen de groepen als plekken van vriendschap, leren, ondersteuning en hoop:

- Samenkomen en problemen delen.
- Leren hoe ze beter voor kinderen met een beperking kunnen zorgen.
- Sparen, lenen en de mogelijkheid om voor de toekomst te plannen.
- Vriendschap, geluk en minder isolement.
- Theater, zingen en groepsactiviteiten.
- Dagopvang waar beschikbaar, omdat het zowel het kind als de verzorger ondersteunde.
- Ideeën voor groepsondernemingen zoals catering, tent- en stoelverhuur, malen en spaarkringen.

“Ik ben niet langer alleen.” — Deelnemer

Zorgen over het einde van het project

Deelnemers waren positief over het project, maar maakten zich zorgen over het einde ervan. Voor veel verzorgers was de grootste angst niet hun bedrijf, maar hun kind:

- Kinderen kunnen de toegang verliezen tot medicatie, revalidatie, voedsaam eten en school.
- Huishoudens kunnen terugvallen op één maaltijd per dag.
- Bedrijven zijn nog in de opstart fase of zijn nog niet gestart. Families blijven kwetsbaar voor ziekte, schulden en onverwachte kosten.
- Sommige vrouwen kunnen te maken krijgen met hernieuwd huiselijk conflict, verlating of gendergerelateerd geweld.
- Onderlinge steunnetwerken kunnen verzwakken als de groepen niet worden voortgezet.

“Als het project stopt, zal mijn kind sterven.” — Ouder/verzorger van een kind met een beperking

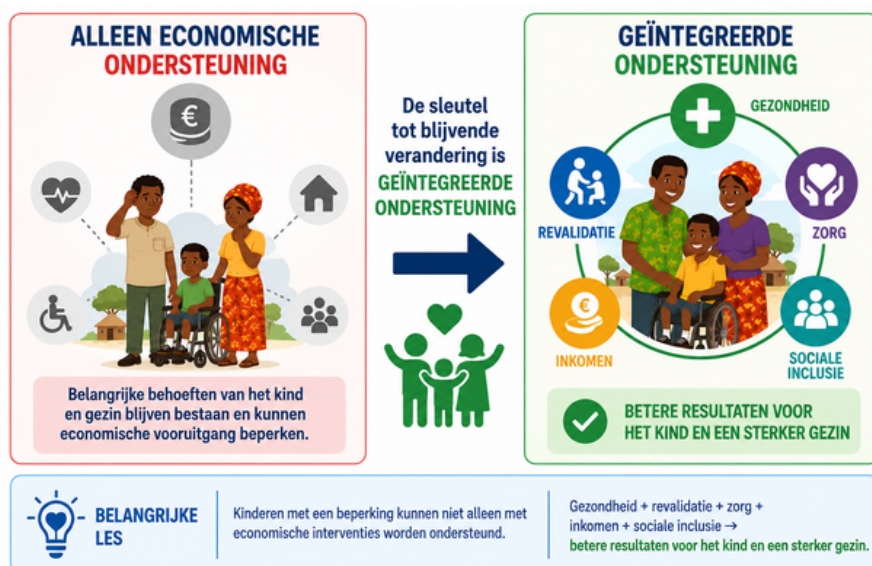

AANBEVELINGEN VOOR TOEKOMSTIGE PROGRAMMERING

#	 Aanbeveling	 Waarom dit belangrijk is
1	 Verleng het programma of bouw de ondersteuning gefaseerd af	Voor gezinnen met een kind met een beperking was twee jaar voldoende om verandering in gang te zetten, maar vaak nog niet om voldoende veerkracht en bestaanszekerheid op te bouwen. Een langere cyclus of gefaseerde uitstroom sluit beter aan bij hun situatie.
2	 Behoud de geïntegreerde aanpak	De resultaten laten zien dat gezondheid, revalidatie, ondersteuning van ouders/verzorgers, lotgenotensteun en bestaanszekerheid nauw met elkaar samenhangen. Het los van elkaar aanbieden van deze onderdelen kan de behaalde resultaten onder druk zetten.
3	 Stem economische ondersteuning af op de zorgtaken van ouders/verzorgers	Ouders/verzorgers van kinderen met een beperking hebben minder tijd en flexibiliteit om te werken. Combineer daarom flexibele mogelijkheden om inkomen te verdienen met oplossingen die ouders/verzorgers tijd geven om te werken, zoals community daycare/kinderopvang.
4	 Werk eerder aan duurzaamheid en voortzetting	Start eerder met gezamenlijke economische activiteiten, doorlopende spaarsystemen en afspraken over herinvestering. Houd daarbij rekening met het feit dat veel gezinnen eerst schulden moeten aflossen en in basisbehoeften moeten voorzien voordat zij kunnen investeren.
5	 Behoud en versterk lotgenotensteun en inclusie	De groepen ontwikkelden zich tot ondersteuningsnetwerken en plekken waar deelnemers kennis en ervaringen deelden. In groep 97 bood de groep ook steun bij rouw. Het voortzetten van deze netwerken en het inzetten van vrouwen uit de gemeenschap als ambassadeurs kan bijdragen aan blijvende steun en inclusie.
6	 Versterk safeguarding gedurende het hele programma, met extra aandacht voor de uitstroom	Risico's op gender gerelateerd geweld, verlating en discriminatie kunnen tijdens en na het programma blijven bestaan. Safeguarding moet daarom vanaf de start worden geïntegreerd en bij de uitstroom gekoppeld zijn aan passende lokale ondersteunings- en verwijzingsstructuren.
7	 Erken schuldenaflossing en herstel van basiszekerheid als economische vooruitgang	Voor de meest kwetsbare gezinnen zijn het aflossen van schulden en het verbeteren van voedselzekerheid belangrijke eerste stappen. Pas wanneer deze basis stabiel is, ontstaat er ruimte om te investeren in een bedrijf of andere inkomensactiviteiten.
8	 Voer een follow-upevaluatie uit na afloop van het programma	Een follow-up na 6 en 12 maanden kan inzicht geven in welke resultaten standhouden, waar gezinnen terugvallen en welke vormen van ondersteuning duurzaam blijken te zijn. De huidige evaluatie kan als basis dienen voor een eenvoudige follow-uptool.

Belangrijkste les uit de evaluatie

De evaluatie laat zien dat economische ondersteuning alleen niet voldoende is voor gezinnen met een kind met een beperking. Duurzame verandering vraagt om een geïntegreerde aanpak waarin gezondheid, revalidatie, ondersteuning bij de dagelijkse zorg, bestaanszekerheid en sociale inclusie met elkaar worden verbonden.

Het project heeft gezinnen geholpen om een begin te maken met het doorbreken van de vicieuze cirkel tussen armoede en handicap. Tegelijkertijd laat de evaluatie zien dat dit tijd kost. Veel gezinnen moesten eerst schulden aflossen, de gezondheid en voeding van hun kind verbeteren en hun basiszekerheid herstellen. Pas daarna ontstond er ruimte om te sparen, een bedrijf te starten of andere bestaansmiddelen op te bouwen. Dit verklaart waarom het project duidelijke resultaten opleverde, maar sommige gezinnen kwetsbaar bleven. Economische vooruitgang hangt voor hen nauw samen met het welzijn van het kind en de stabiliteit van het gezin.

Toelichting op de evaluatie

Deze evaluatie is gebaseerd op de verhalen van deelnemers, veldobservaties en de beschikbare informatie per deelnemer. De cijfers geven een beschrijvend beeld van de uitkomsten binnen de vier groepen en zijn niet bedoeld als statistisch representatieve resultaten. Een uitkomst is alleen meegenomen wanneer deze duidelijk uit de beschikbare informatie naar voren kwam. Hierdoor kunnen sommige resultaten in werkelijkheid vaker zijn voorgekomen dan uit de cijfers blijkt.

De combinatie van de cijfers, verhalen en observaties laat duidelijke patronen zien die in meerdere groepen terugkomen en belangrijke inzichten geven voor een vervolgprogramma.

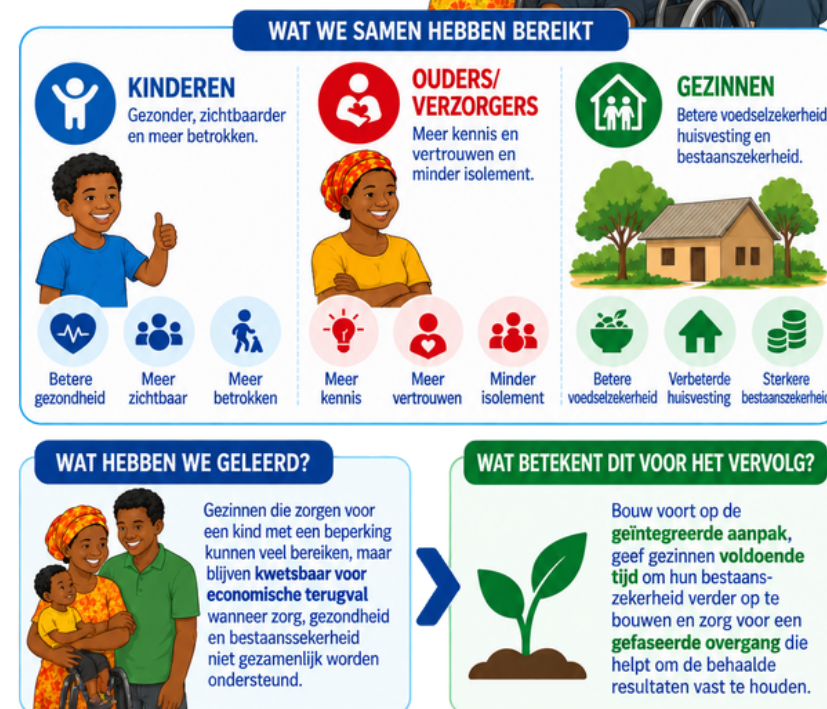
Conclusie

Deze evaluatie laat zien dat duurzame verandering mogelijk is wanneer armoede, beperking en sociale uitsluiting gezamenlijk worden aangepakt. Door economische ondersteuning te combineren met revalidatie, gezondheid, coaching van ouders/verzorgers en lotgenotensteun, versterkte het project niet alleen kinderen met een beperking, maar ook de gezinnen die voor hen zorgen.

Kinderen werden gezonder, zichtbaarder en meer betrokken bij hun gemeenschap. Ouders/verzorgers kregen meer kennis en vertrouwen en voelden zich minder alleen. Gezinnen verbeterden hun voedselzekerheid, huisvesting en bestaansmiddelen en werden beter in staat om met tegenslagen om te gaan.

Tegelijkertijd laat de evaluatie zien dat deze verandering tijd nodig heeft. Gezinnen die zorgen voor een kind met een beperking hebben vaak te maken met hogere kosten, intensieve zorgtaken en een groter risico om terug te vallen in armoede. Veel gezinnen moesten daarom eerst schulden aflossen, voorzien in basisbehoeften en investeren in de gezondheid en het welzijn van hun kind voordat er ruimte ontstond om hun inkomen en bestaansmiddelen verder op te bouwen.

Het project heeft voor veel gezinnen een belangrijke basis gelegd, maar hun ontwikkeling stopt niet wanneer de projectfinanciering eindigt. Voortbouwen op de geïntegreerde aanpak, met langdurigere en gefaseerde ondersteuning, kan helpen om behaalde resultaten vast te houden, de veerkracht van gezinnen verder te versterken en blijvende kansen te creëren voor kinderen met een beperking om zich te ontwikkelen en mee te doen.

Enablement
Foundation

Stichting Enablement

Kantoor 252–254
Joseph Haydnlaan 2A
3533 AE Utrecht
Nederland
staff.enablement@enablement.nl

Bankgegevens

Rekening: NL39 RABO 0354 0724
Naam: Stichting Enablement
BIC: RABONL2U

Volg ons

